

Начало>Предприемане на съдебни действия>Правни системи на ЕС и държавите членки>Национални обикновени съдилища
Национални обикновени съдилища

Португалия

Настоящият раздел съдържа информация относно организацията на обикновените съдилища в Португалия.

Организация на обикновените съдилища

Освен Конституционния съд (*Tribunal Constitucional*), който по-специално е компетентен в осъществяването на правораздавателна дейност по конституционноправни въпроси, в Португалия съществуват и следните категории съдилища:

- Върховен съд (*Supremo Tribunal de Justiça*) и общи съдилища от първа и втора (въззивна) инстанция;
- Върховен административен съд (*Supremo Tribunal Administrativo*) и други административни и данъчни съдилища;
- Сметна палата (*Tribunal de Contas*).

Възможно е да има и морски, арбитражни и мирови съдилища.

Случаите и начините, по които горепосочените съдилища могат да формират поотделно или съвместно съд за решаване на спорове (*Tribunal dos Conflitos* — Съд за решаване на спорове за компетентност), са определени от закона.

Без да се засягат разпоредбите относно военните съдилища (*tribunais militares*), които могат да се създават по време на война, съдилищата с изключителна компетентност по отношение на определени категории престъпления са забранени.

Общи съдилища

Върховен съд

Върховният съд е най-висшият орган в йерархията на общите съдилища, без да се засяга компетентността на Конституционния съд. Той се състои от отделения за граждански дела, наказателни дела и дела в областта на социалната сигурност.

Седалището му се намира в Лисабон и компетентността му обхваща цялата територия на Португалия.

Върховният съд работи под ръководството на председател (председателстващ съдия) и заседава в пълен състав (включващ всички съдии, съставляващи различните отделения), в пленарен състав на специализирани колегии и по отделения.

Освен в случаите на законово утвърдени изключения, Върховният съд се занимава само с правни въпроси.

Апелативни съдилища

Апелативните съдилища (*tribunais da relação*) по правило са съдилища от втора (въззивна) инстанция.

Към момента апелативни съдилища има в Лисабон, Порто, Коимбра, Евора и Гимараеш. Те работят под ръководството на председател (председателстващ съдия), както когато заседават в пълен състав, така и когато заседават по отделения.

Апелативните съдилища се състоят от отделения по граждански дела, наказателни дела, дела в областта на социалната сигурност, семейни дела и дела, свързани с ненавършили пълнолетие лица, търговски дела, дела, свързани с интелектуалната собственост и с конкуренцията, регулацията и надзора. Съществуването на отделения в областта на социалната сигурност, семейни дела и дела, свързани с ненавършили пълнолетие лица, дела, свързани с интелектуалната собственост и с конкуренцията, регулацията и надзора зависи от обема и сложността на необходимата работа. Те се създават със заповед на Висшия съдебен съвет по предложение на председателя на съответния апелативен съд.

Съдилища от първа инстанция (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

По правило съдилищата от първа инстанция са районни съдилища (*tribunais de comarca*). Те са компетентни по всички въпроси, които не са подсъдни на други съдилища. Районните съдилища са както с обща, така и със специализирана компетентност.

Районните съдилища се подразделят на съдилища със специализирана или обща компетентност, както и на местни съдилища по връзките.

Наименованията на съдилищата се определят съгласно вида производства, които разглеждат, и наименованието на общината, в която се намират. Възможно е създаването на следните съдилища със специализирана компетентност:

- Централен граждански съд (*Central cível*);
- Местен граждански съд (*Local cível*);
- Централен наказателен съд (*Central criminal*);
- Местен наказателен съд (*Local criminal*);
- Местен съд, занимаващ се с наказателни дела, свързани с непълнолетни лица (*Local de pequena criminalidade*);
- Съд за наказателни разследвания (*Instrução criminal*);
- Съд, занимаващ се със семейни дела и дела, свързани с ненавършили пълнолетие лица (*Família e menores*);
- Трудов съд (*Trabalho*);
- Търговски съд (*Comércio*);
- Съд за принудително изпълнение (*Execução*).

В общите съдилища от първа инстанция съдиите заседават в еднолични състави, в пълни състави, или в пълен състав и съдебни заседатели, в зависимост от делото. Всеки районен съд има председател с правомощията да представлява и ръководи, да управлява делата и да осъществява административно и функционално управление.

Когато в един и същи съд има повече от петима съдии, председателстващият съдия, след като е изслушал другите съдии, може да представи кандидатура за съдия-координатор (*magistrado judicial coordenador*) на Висшия съдебен съвет за едно или за повече съдилища, като предварително има съгласието на съответния съдия. Под ръководството на председателстващия съдия съдията-координатор изпълнява задълженията, делегирани му от този съдия, без да се засяга правото делото да бъде делегирано на по-висшестоящ съд (*avocação*), като трябва да предоставя отчет за работата си, когато председателстващият съдия поиска това.

Административни и данъчни съдилища

Административните и данъчните съдилища са компетентни да се произнасят по искове и жалби, свързани с уреждане на спорове, произтичащи от административни и данъчни правоотношения. Административните и данъчните съдилища са следните:

- Върховен административен съд;
- централни административни съдилища;

в. окръжни административни съдилища;

г. данъчни съдилища.

Върховен административен съд

Върховният административен съд е най-висшият орган в йерархията на административните и данъчните съдилища, без да се засяга компетентността на Конституционния съд.

Седалището му се намира в Лисабон и компетентността му обхваща цялата територия на Португалия.

Върховният административен съд се състои от отделение за административни спорове и отделение за данъчни спорове. Основната му отговорност е да се произнася по жалби срещу решения, постановени от централните административни съдилища.

Върховният административен съд работи под ръководството на председател (председателстващ съдия), чиято дейност се подпомага от трима заместник-председатели.

В зависимост от разглежданото дело съдът заседава в пълен състав, в пълен състав за всяко отделение или само по отделения. Когато заседава в пълен състав или пълен състав за всяко отделение, съдът разглежда единствено правни въпроси.

Централни административни съдилища

По правило централните административни съдилища са съдилища от втора (въззивна инстанция) с административна компетентност.

Понастоящем съществуват две централни административни съдилища (Северен съд и Южен съд).

Основната им функция е да се произнасят по жалби срещу решения на окръжните административни съдилища и данъчните съдилища.

Всеки съд се състои от отделение за административни спорове и отделение за данъчни спорове.

Централните административни съдилища работят под ръководството на председател (председателстващ съдия), подпомаган от двама заместник-председатели.

Централните административни съдилища разглеждат фактически и правни въпроси.

Окръжни административни съдилища и данъчни съдилища

Това са съдилища от първа инстанция, чиято основна функция е да решават спорове по административни и данъчни въпроси. Те могат да функционират независимо под наименованията окръжни административни съдилища или данъчни съдилища, или съвместно под наименованието административен и данъчен съд.

Те работят под ръководството на председател, който се назначава за срок от пет години от CSTAF (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais* — Висш съвет на административните и данъчните съдилища).

Тези съдилища обикновено се председателстват от един съдия, но законът гласи, че в определени случаи могат да се прилагат различни разпоредения.

Мирови съдилища

Мировите съдилища (*juizados de paz*) предлагат алтернативен начин за уреждане на спорове, които са изключително от гражданскоправен характер, по въпроси, включващи малки парични суми, и не разглеждат въпроси в областта на семейното, наследственото или трудовото право.

Съгласно условията на настоящата редакция на Закон № 78/2011 от 13 юли 2011 г. мировите съдилища са компетентни да разглеждат и да се произнасят по установителни искове, чиято цена не надвишава компетентността на съдилищата от първа инстанция (15 000 EUR).

Съгласно член 9 от посочения по-горе закон мировите съдилища са компетентни да разглеждат и да решават:

- а. искове за изпълнение на задължения, с изключение на тези, които включват спазване на финансови договори за присъединяване;
- б. искове за предаване на движими вещи;
- в. искове, произтичащи от правата и задълженията на съсобственици, когато съответното общо събрание не е наложило задължение за провеждане на арбитраж за уреждане на спорове между съсобственици или между съсобствениците и управителя;
- г. искове за уреждане на спорове между собственици на сгради относно временно принудително преминаване, естествено оттичане на води, дейности за защита от наводнения, споделяне на канализация, канали и живи плетове; изграждане на прозорци, врати, веранди и подобни конструкции; изтичане на дъждовна вода от покривите, засаждане на дървета и храсти, вътрешни и външни стени;
- д. искове за възстановяване на имущество, искове, свързани с владение, искове, свързани с придобивна давност, придобиване и разделяне (на общи активи);
- е. искове относно правото на ползване и управление на съсобственост, права на строеж, права на плодopolзване, права на ползване и обитаване и вещно право върху договори за разпределено във времето ползване на собственост;
- ж. искове, свързани с договори за наем на имущество, с изключение на извеждане от имота;
- з. искове, свързани с гражданска отговорност, договорна и извъндоговорна;
- и. искове, свързани с неизпълнение на договори, с изключение на трудови договори и договори за аренда;
- й. искове, свързани с общо гарантиране на задължения.

Мировите съдилища са компетентни да разглеждат и искания за обезщетение от граждански характер, когато не е било повдигнато наказателно обвинение или обвинението не е било поддържано, в резултат на:

- а. телесна повреда;
- б. телесна повреда, причинена поради небрежност;
- в. клевета;
- г. обида;
- д. кражба;
- е. вреди;
- ж. заличаване на отличителни знаци;
- з. измама с цел получаване на храна, напитки или услуги.

В съответствие с член 16 във всеки мирови съд има служба за медиация, достъпна за тези, които желаят медиация като алтернативен метод за разрешаване на спорове. Целта на тази служба е да се насърчи ранното уреждане на спорове чрез споразумение между страните. Службата е компетентна да провежда медиация по всеки подлежащ на медиация спор, включително тези, които не са от компетентността на мировия съд.

Последна актуализация: 04/10/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.